

Sygn. akt *XVI Cz 1095/15*

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku XVI Wydział Cywilny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Włodzimierz Witt

Sędziowie: SO Anna Strugała (spr.)

SO Sylwia Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2015 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

z udziałem dłużników L. P. i E. P.

w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności

na skutek zażalenia wierzyciela

na postanowienie Sądu Rejonowego (...)

z dnia 8 lipca 2015 r., sygn. akt I Co 681/15

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że nadać klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty z dnia (...) r., sygn. akt (...)/02 Sądu Rejonowego w(...), na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. jako następcy prawnego dotychczasowego wierzyciela – w stosunku do dłużnika L. P., oddalając wniosek w pozostałym zakresie oraz zasądzić od dłużnika L. P. na rzecz wierzyciela (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 63,50 zł (sześćdziesiąt trzy złote pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie;

3. zasądzić od dłużnika L. P. na rzecz wierzyciela (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 45 (czterdzieści pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu zażaleniowym.

Sygn. akt *XVI Cz 1095/15*

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 8 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy (...) oddalił wniosek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o nadanie klauzuli wykonalności.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że wierzyciel (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. wniósł na mocy art. 788 § 1 k.p.c. o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przez Sąd Rejonowy w (...) w sprawie o sygn. akt Nc (...)/02 z dnia(...) r. na jego rzecz. W uzasadnieniu wniosku wierzyciel wskazał, iż pierwotny wierzyciel Spółdzielcza (...) z siedzibą w G. przeniósł na rzecz nabywcy (...) S.a r.l. w(...) wierzytelność wynikającą z ww. tytułu wykonawczego. (...) S.a r.l. w (...)przeniosła na rzecz (...) spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością z siedzibą w S. tę samą wierzytelność celem prowadzenia w imieniu własnym usług czynności windykacyjnych.

W ocenie Sądu Rejonowego, wniosek podlegał oddaleniu. Sąd Rejonowy podkreślił, że postępowanie klauzulowe, w tym o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela lub przeciwko następcy prawnemu dłużnika, jest w porównaniu do postępowania rozpoznawczego postępowaniem uproszczonym i sformalizowanym. Sąd orzeka w nim na posiedzeniu niejawnym, jednoosobowo, a zakres jego kognicji ogranicza się do zbadania, czy tytuł nadaje się do wykonania i czy prowadzenie na podstawie tego tytułu egzekucji przeciw dłużnikowi jest dopuszczalne. Stwierdzenie istnienia powyższych przesłanek stanowi – co do zasady – konieczną i wystarczającą podstawę nadania klauzuli wykonalności. Wyrazem uproszczenia i sformalizowania postępowania klauzulowego jest również ograniczenie środków dowodowych „dostępnych” w tym postępowaniu, wśród których podstawowe znaczenie odgrywa dokument.

Zgodnie z art. 788 k.p.c. nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela lub przeciwko następcy prawnemu dłużnika może nastąpić, „gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym”. Przepis ów umożliwia następcy prawnemu wierzyciela uproszczoną drogę prowadzenia egzekucji na podstawie tytułu egzekucyjnego wydanego „na rzecz” poprzednika prawnego – bez potrzeby wytaczania powództwa przeciwko dłużnikowi. Jednakże, by z tej drogi skorzystać następcą prawnym musi przedstawić dokument określony w art. 788 § 1 k.p.c. Ciężar wykazania przejścia uprawnienia lub obowiązku na następcę prawnego spoczywa oczywiście na wnioskodawcy. Rzeczą wnioskodawcy jest – ze względu na jego własny interes w uwzględnieniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności - przedstawienie dokumentów określonych w art. 788 § 1 k.p.c., potwierdzających przejście uprawnień lub obowiązków.

W rozpoznawanej sprawie dokumenty przedstawione przez wnioskodawcę nie spełniały, zdaniem Sądu Rejonowego, wymogów z art. 788 § 1 k.p.c. Przeszkoda w uwzględnieniu wniosku dotyczyła przede wszystkim złożonych przez wnioskodawcę wyciągów z umów sprzedaży wierzytelności, mających stanowić dowód przejścia uprawnienia stwierdzonego w tytule egzekucyjnym. Wprawdzie z włączonych do wyciągu postanowień wynikało, że wierzyciel przeniósł wierzytelność na wnioskodawcę, ale nieznana pozostawała treść pozostałych postanowień umowy przelewu, niewłączonych do obu wyciągów.

Sąd Rejonowy wskazał, że w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 k.p.c. badanie skuteczności umowy (czy innego zdarzenia prawnego będącego źródłem przejścia uprawnienia lub obowiązku) wykracza poza zakres kognicji sądu. Według przeważającego w orzecznictwie poglądu kognicja sądu w tym postępowaniu nie obejmuje merytorycznego badania, czy rzeczywiście doszło do przejścia uprawnienia. Sąd bada jedynie treść (osnowę) dołączonych do wniosku dokumentów urzędowych lub prywatnych z podpisem urzędowo poświadczonym, zaś badanie to ma zmierzać do ustalenia, czy na podstawie treści dokumentu można ustalić przejście uprawnień i obowiązków. Wyłączona jest natomiast merytoryczna ocena tego, czy przejście istotnie nastąpiło z punktu widzenia przepisów prawa materialnego (tak Sąd Najwyższy w uchwale z 19 marca 2009 r., III CZP 5/09, OSNC 2010 z. 1 poz. 3).

Sąd Rejonowy wskazał, że przy zachowaniu tak określonych granic kognicji sądu w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności, skoro w niniejszej sprawie wnioskodawca przedłożył jedynie fragmenty wyciągów z umów przelewu, nie można było w ogóle stwierdzić, czy dokument ów wykazuje przejście uprawnienia. Nie była w ogóle znana treść pozostałych postanowień obu umów, które – czego nie można wykluczyć – mogłyby w jakikolwiek sposób wpływać na treść zawartych w wyciągach postanowień o zbyciu wierzytelności – niezależnie od ważności i skuteczności umów. Postanowienia niektórych punktów obu umów przelewu wierzytelności zamieszczone w wyciągach nie zostały nawet przytoczone w całości, a tylko w postaci poszczególnych punktów składających się na daną jednostkę redakcyjną umowy. Dokonana przez stronę czynności notarialnej ocena, które z postanowień umowy mają znaleźć się w wyciągu ani sporządzony przez notariusza wyciąg nie wyłączają dopuszczalności oceny przez Sąd przedstawionego dokumentu z punktu widzenia art. 788 k.p.c. ani nie mogą tej oceny uniemożliwić.

W konsekwencji wniosek podlegał oddaleniu, o czym Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 788 § 1 k.p.c. a contrario jak w sentencji.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł wierzyciel, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 788 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie w sprawie, polegające na błędnym przyjęciu, że wierzyciel nie spełnił wymogów formalnych dotyczących wykazania przejścia prawa na nowy podmiot poprzez przedłożenie wyciągu z umowy przelewu wierzytelności, która nie stanowi w ocenie Sądu, dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym.

Dodatkowo, z ostrożności procesowej skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 788 § 1 w zw. z art. 208 § 1 pkt 5 k.p.c. k.p.c. (względnie art. 130 § 1 k.p.c.) poprzez brak zastosowania, tj. brak zobowiązania wnioskodawcy do złożenia odpisu umowy cesji wierzytelności, pomimo uznania przez Sąd, że złożenie dokumentu jest niezbędne do rozpoznania wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na następcę prawnego, co doprowadziło do przedwczesnego oddalenia wniosku.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez nadanie tytułowi egzekucyjnemu – nakazowi zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia(...)r. Sądu Rejonowego w(...) w sprawie o sygn. akt NC (...)/02 klauzuli wykonalności na rzecz nowego wierzyciela (...) sp. z o.o. w S.,
2. zasądzenie od dłużników na rzecz wierzyciela kosztów postępowania klauzulowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

ewentualnie o:

3. uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania klauzulowego za instancję odwoławczą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie częściowo zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, jak słusznie stwierdził Sąd Rejonowy, że zakres kognicji sądu w postępowaniu w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności jest ograniczony do zagadnień proceduralnych. W toku postępowania o nadanie klauzuli wykonalności sąd ogranicza się jedynie do badania, czy dokument, któremu ma nadać klauzulę, odpowiada warunkom formalnym tytułu egzekucyjnego oraz czy ewentualnie zachodzą okoliczności faktyczne pozwalające na ujawnienie w klauzuli wzmianek przewidzianych w art. 788-794 k.p.c. Czyniąc ustalenia w zakresie ostatniej z okoliczności, w przypadku, gdy podstawą prawną wniosku o nadanie klauzuli wykonalności jest art. 788 § 1 k.p.c., sąd przeprowadza tylko formalną kontrolę, czy na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach można ustalić, że przejście uprawnienia nastąpiło (por. postanowienie SA we Wrocławiu z dnia 21 maja 2012 r. w sprawie o sygn. akt I ACz 881/12, LEX nr 1171336).

Możliwość nadania klauzuli wykonalności po przejściu uprawnienia lub obowiązku na inną osobę jest uzależniona od wykazania tego przejścia za pomocą dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym. Pojęcia tych dokumentów określają odpowiednio art. 244 k.p.c. i art. 245 k.p.c.

Wskazać należy, że przepis art. 788 § 1 k.p.c. obok funkcji wykonawczej (egzekucyjnej), spełnia także istotne funkcje dowodowe. Określa wyraźnie, jakie środki dowodowe – jakie dokumenty i o jakich cechach – mogą stanowić postawę ustalenia przez sąd, że doszło do sukcesji prawa lub obowiązku określonego w tytule egzekucyjnym, pozwalającej na nadanie klauzuli na rzecz lub przeciwko innej osobie niż określona w tytule. Ze względu na przedmiot regulacji oraz znaczenie sukcesji praw lub obowiązków dla biegu egzekucji, ale także w celu wzmocnienia ochrony praw prywatnych w postępowaniu egzekucyjnym, ustawodawca ustanowił w tym wypadku podwyższone wymagania dowodowe. Uczynił

to drogą swoistej reglamentacji dowodowej, dokonując odstępstwa od dominującej w postępowaniu cywilnym zasady swobodnej oceny dowodów na rzecz formalnych (legalnych) reguł dowodzenia, które oznaczają, że sąd może stosować tylko określone przez prawodawcę środki dowodowe i oceniać ich moc na podstawie ściśle oznaczonych kryteriów. Inaczej mówiąc, prawodawca imperatywnie określił, jakie środki mają znaczenie dowodu w danym wypadku, jakie wywołują skutki i jaka jest ich moc.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 maja 2015 r. (III CZP 15/15, LEX nr 1679824) stwierdził, że przepisowi art. 788 k.p.c. nie można zatem przydawać cech normy prawa materialnego i odnajdywać w nim wymagań ustanowionych dla czynności prawnych (oświadczeń woli). Jak wskazano, przepis ma charakter procesowy; stosując go, strona ma za pomocą określonych dowodów wykazać przed sądem zmianę podmiotową powstałą w wyniku przejścia praw lub obowiązków, samo zaś przejście następuje na podstawie przepisów prawa materialnego, właściwych dla danej czynności, i wywołuje przewidziane w nich skutki. Z tych względów przypisywanie przepisowi art. 788 k.p.c. charakteru normy przewidującej dodatkowe wymagania dla samej formy czynności prawnej (ad probationem lub ad eventum) jest bezzasadne, w żadnym aspekcie bowiem nie ingeruje on w przepisy prawa prywatnego, w szczególności w art. 73 i nast. k.c., ani ich nie modyfikuje. Czysto procesowy (dowodowy) charakter art. 788 k.p.c. uzasadnia więc wniosek, że podstawę nadania „przenośnej” klauzuli wykonalności może stanowić zarówno – określony w tym przepisie – dokument utrwalający zdarzenie prawne, które spowodowało przejście praw lub obowiązków stwierdzonych w tytule egzekucyjnym (np. zawierający treść oświadczeń woli powodujących sukcesję), jak i dokument relacyjny, tylko stwierdzający istnienie tego zdarzenia oraz jego skutki (zawierający oświadczenie wiedzy). Badanie przez sąd dokumentu dotyczy zatem wyłącznie jego warstwy formalnej oraz weryfikacji, czy dowodzi on zmiany podmiotowej w zobowiązaniu, nie może natomiast obejmować merytorycznej kontroli istnienia i zakresu samego zobowiązania (roszczenia); instrumentem tej kontroli jest powództwo opozycyjne (art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.).

W tej sytuacji, skoro art. 788 § 1 k.p.c. nie ogranicza rodzaju dokumentów, które mogą stanowić podstawę nadania klauzuli wykonalności, wymagając jedynie ich kwalifikowanej formy (urzędowe poświadczenie podpisu), to jest oczywiste, że dokumentem tym może być również wyciąg z umowy, a więc i wyciąg umowy cesji wierzytelności. W świetle dokonanych rozważań trudno także znaleźć przekonujące argumenty przeciw tezie, że dokument mający stanowić podstawę nadania „przenośnej” klauzuli wykonalności może być zaopatrzony w podpisy poświadczone notarialnie już po dokonaniu stwierdzonej w nim czynności. Cele i funkcje art. 788 k.p.c. i w tym wypadku nie doznają żadnego uszczerbku.

Zaprezentowany pogląd Sądu Najwyższego, Sąd Okręgowy w pełni podziela. Nie można zatem uznać, że przedłożenie przez wierzyciela występującego z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności na dowód nabycia wierzytelności wyciągu z umowy cesji (a nie pełnej wersji umowy) stanowi samo w sobie przeszkodę do uwzględnienia wniosku. Nie ma bowiem podstaw do automatycznej dyskwalifikacji przydatności tego typu dokumentów w postępowaniu klauzulowym z tej przyczyny, że brak jest w nich odzwierciedlenia pełnej treści zawartej pomiędzy cedentem a cesjonariuszem umowy.

Podkreślenia bowiem wymaga, że do akt sprawy wnioskodawca przedłożył kserokopię umowy przelewu wierzytelności z dnia(...)r. zawartej pomiędzy Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo – Kredytową im. F. S. z siedzibą w G., a (...) S.a r.l. z siedzibą w (...). Z treści Artykułu(...)umowy wynika, że (...) przenosi a rzecz (...) S.a r.l, wszelkie wierzytelności (...) wraz z zabezpieczeniami, zaś (...) S.a r.l je nabywa. Listę określającą dłużników i dane przedmiotowe poszczególnych wierzytelności (...) zawiera art.(...), przy czym wycenę poszczególnych wierzytelności zawiera załącznik nr(...) Przeniesienie wierzytelności(...) na (...) S.a r.l jest skuteczne w dniu podpisania. W przedstawionym przez wnioskodawcę wyciągu z umowy przelewu wierzytelności, w Artykule(...)punkcie (...)znajduje się zestawienie zawierające listę dłużników i dane przedmiotowe poszczególnych wierzytelności, w tym dłużnika w niniejszej sprawie. Zestawienie zawiera imię i nazwisko dłużnika, datę zawarcia umowy i numer umowy oraz sygnaturę akt sprawy, w której wydano tytuł egzekucyjny obejmujący wierzytelności przenoszone, oznaczenie sądu, który ten tytuł wydał i datę wydania orzeczenia. Kserokopia ta zawiera również poświadczenie notarialne własnoręcznego złożenia podpisów pod umową przelewu przez osoby reprezentujące strony umowy. Ponadto, wnioskodawca przedstawił poświadczenie przez

notariusza wyciągu umowy złożonej do akt sprawy z okazanym dokumentem – umową przelewu wierzytelności z dnia (...)r. wraz z podpisami notarialnie poświadczonymi.

Wyciąg z umowy zbycia wierzytelności oraz załącznik do tej umowy, aby mogły zostać uznane za dokumenty stanowiące podstawę nadania klauzuli wykonalności na rzecz wnioskodawcy w trybie art. 788 § 1 k.p.c., muszą zawierać podpisy stron pod tymi dokumentami poświadczone przez notariusza. W obecnym stanie prawnym jedynie notariusz ma bowiem uprawnienia do poświadczania własnoręczności podpisu (por. art. 96 pkt 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 164 z późn. zm.). Po poświadczeniu przez notariusza własnoręczności podpisów złożonych pod wymienionymi wyżej dokumentami prywatnymi, dokumenty te nie muszą zostać dołączone do wniosku w oryginale, o ile wnioskodawcę nadal będzie reprezentował profesjonalny pełnomocnik, który poświadczy ich zgodność z oryginałem w trybie art. 129 § 3 k.p.c. (postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 23 września 2010 r., sygn. akt I ACz 1229/2010, OSAW 20111/208 oraz postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt I ACz 2172/12, LEX nr 1267322).

Sąd Okręgowy nie ma wątpliwości co do tego, że w obrocie dopuszczalne jest dokonanie na dokumencie prywatnym urzędowego poświadczenia podpisu w czasie innym niż czynność prawne. Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie w pełni stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w uchwale z dnia 13 maja 2015 r. (III CZP 15/15). W uchwale tej Sąd Najwyższy wskazał bowiem, że urzędowe poświadczenie podpisu na dokumencie prywatnym może być dokonane także w innym czasie niż czynność prawna, na podstawie której uprawnienie wierzyciela lub obowiązek dłużnika przeszły po powstaniu tytułu egzekucyjnego na inną osobę, a dokument zawierający oświadczenie notariusza o istnieniu podpisów notarialnie poświadczonych na oryginale umowy, na podstawie której uprawnienie wierzyciela lub obowiązek dłużnika przeszły po powstaniu tytułu egzekucyjnego na inną osobę, złożone na poświadczeniu zgodności wyciągu z tej umowy z jej oryginałem, jest w rozumieniu omawianego przepisu dokumentem prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. W takim wypadku notariusz poświadcza wyłącznie zgodność odpisu dokumentu z jego oryginałem, obejmując potwierdzeniem to, że na dokumencie figurują podpisy już wcześniej notarialnie poświadczone.

Istotnym jest przy tym, że kserokopia powyższego wyciągu z umowy oraz poświadczeń notarialnych została poświadczona przez występującego w sprawie pełnomocnika wnioskodawcy w sposób zgodny z wymogami określonymi w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 507 z późniejszymi zmianami).

Nie może budzić zastrzeżeń również przedłożenie przez wnioskodawcę kolejnej umowy, nazwanej umową dotyczącą obsługi wierzytelności (...) w odniesieniu do Funduszu(...) Umowa ta została zawarta w dniu(...) r. pomiędzy (...) S.a r.l. w (...) a (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.. Z treści art.(...) tej umowy wynika, że zleceniodawca ((...) S.a r.l.) w celu umożliwienia wykonywania przez zleceniobiorcę ((...) sp. z o.o.) usług wskazanych w tej umowie, dokonuje powierniczego przelewu wierzytelności (...) wraz ze wszystkimi istniejącymi zabezpieczeniami, na rzecz zleceniobiorcy, a zleceniobiorca oświadcza, że ten przelew przyjmuje. Lista Wierzytelności (...)zawierająca dłużników i dane przedmiotowe poszczególnych wierzytelności stanowi art.(...), zaś wycenę poszczególnych wierzytelności zawiera załącznik nr (...) do umowy. Jednocześnie zleceniobiorca zobowiązał się do wykonywania określonych w umowie usług w imieniu własnym lecz na rzecz zleceniodawcy. Ponadto, z treści art. (...)) ww. umowy wynika, że przez kompleksową obsługę wierzytelności strony rozumieją wystąpienie do właściwego sądu z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności uzyskanemu tytułowi egzekucyjnemu w celu uzyskania w danej sprawie tytułu wykonawczego. Natomiast z zestawienia wierzytelności, zawartego w art.(...) umowy wynika, że przeniesiona została na nabywcę wierzytelności wobec dłużnika w niniejszej sprawie.

Niewątpliwie założonym celem zawartej umowy dotyczącej obsługi wierzytelności było ich ściągnięcie od dłużnika przez nabywcę (cesjonariusza) i przekazanie jej wierzycielowi (cedentowi). Umowa ta miała zatem charakter powierniczego przeniesienia wierzytelności w celu jej ściągnięcia. Brak w prawie polskim uregulowań, które dotyczyłyby cesji powierniczej, powoduje duże rozbieżności poglądów co do jej istoty, poza zgodnie podkreślanym

w literaturze stwierdzeniem, że chodzi tu o przelew z osłabionymi skutkami prawnymi w stosunku do przelewu wierzytelności w pełni rozporządzającego.

Sąd Okręgowy w pełni podziela w tym względzie pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 października 1999 r. (I CKN 111/99, OSNC 2000/4/82), wedle którego konstrukcja przelewu powierniczego przeniesienia wierzytelności w celu jej ściągnięcia polega na tym, że wierzyciel na podstawie stosunku wewnętrznego (z reguły umowy zlecenia) z inną osobą, zamiast udzielenia jej pełnomocnictwa, przelewa wierzytelność na zleceniobiorcę (cesjonariusza), który zobowiązuje się ściągnąć wierzytelność od dłużnika i wydać wierzycielowi uzyskane świadczenie. W następstwie umowy powierniczego przelewu wierzytelności w celu jej ściągnięcia zleceniobiorca staje się nabywcą wierzytelności, która z prawnego punktu widzenia wchodzi do jego majątku. Co do zasady ma on zatem legitymację do wystąpienia z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności na tytuł obejmujący nabytą wierzytelność w celu jej ściągnięcia, chyba, że co innego wynika z treści tej umowy. W stosunku wewnętrznym zleceniobiorca (cesjonariusz), jako powiernik, powinien bowiem stosować się do wskazówek zleceniodawcy (cedenta). Działa wprawdzie w imieniu własnym, ale z gospodarczego punktu widzenia, na rachunek zleceniodawcy. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 października 1999 r. stwierdził również, że przy takiej konstrukcji prawnej powierniczego przelewu wierzytelności w celu jej ściągnięcia, występują dwa podstawowe stosunki prawne.

W rozpoznawanej sprawie, biorąc za podstawę umowę dotyczącą obsługi wierzytelności (...) w odniesieniu do Funduszu (...) z dnia (...) r., mamy do czynienia: ze stosunkiem zewnętrznym – między L. P. (dłużnikiem) a spółką (...) sp. z o.o. (nabywcą) oraz ze stosunkiem wewnętrznym – między (...) S.a r.l. (zbywcą) a (...) sp. z o.o. (nabywcą). Nie może budzić zastrzeżeń stwierdzenie – zważywszy na naszkicowany charakter prawny omawianego przelewu – że prawa i obowiązki stron ukształtowane w ramach wspomnianego stosunku wewnętrznego, a więc także składane przez te strony oświadczenia woli, muszą oddziaływać na stosunek zewnętrzny.

Podkreślenia wymaga również, że umowa dotycząca przelewu powierniczego została przedłożona przez wnioskodawcę w formie wyciągu – co jak wskazano powyżej – spełnia warunki określone dyspozycją art. 788 § 1 k.p.c. Spełniony został również warunek przedłożenia dokumentu z podpisami urzędowo poświadczonymi. Notariusz M. C. potwierdził bowiem, że przedmiotowy wyciąg jest zgodny z okazanym mu dokumentem umowy z podpisami notarialnie poświadczonymi.

Stwierdzić zatem należy, że wbrew stanowisku Sądu I instancji, wierzyciel (...) sp. z o.o. w S. w sposób właściwy wykazał, że nabył wierzytelność przysługującą wobec dłużnika L. P., a także to, że jest uprawniony do działania w niniejszym postępowaniu.

Powyższe nie oznacza jednak, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności w przedmiotowej sprawie zasługuje na uwzględnienie całości.

Podkreślenia wymaga bowiem, że zarówno w zestawieniu wierzytelności przenoszonych w umowie przelewu wierzytelności zawartej pomiędzy (...) -iem im. F. S. w G. a (...) S.a r.l. w(...), jak i w umowie dotyczącej obsługi wierzytelności(...)w odniesieniu do Funduszu (...) wymieniona została wyłącznie wierzytelność przysługująca wierzycielom od dłużnika L. P.. Nie wymieniona została natomiast wierzytelność wobec E. P..

Podstawą nadania klauzuli wykonalności w trybie art. 788 k.p.c. jest przedłożenie dokumentu, z którego wynika, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy uprawnienie lub obowiązek przeszły na inną osobę, nie można zatem uznać, iż w stosunku do dłużnika E. P. wnioskodawca taki dokument przedstawił.

W tych okolicznościach brak jest podstaw do uznania, że umowy z dnia (...) r. stanowią w świetle art. 788 § 1 k.p.c. dokumenty skutecznie wykazujące okoliczność przejścia na następcę prawnego (wnioskodawcę) uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi wobec E. P..

Na marginesie wskazać należy, że nie zasługuje na uwzględnienie zarzut skarżącego, który wskazywał, że w przypadku, gdy Sąd Rejonowy miał wątpliwości, co do treści dołączonych do wniosku dokumentów, powinien był wezwać

wnioskodawcę, na zasadzie art. 129 § 4 k.p.c., do przedłożenia oryginału umowy wraz z załącznikiem. Rzecz jednak w tym, że przedstawienie wymaganych dokumentów we właściwej formie stanowi podstawową przesłankę merytoryczną uzyskania klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności. W toku postępowania klauzulowego sąd bada bowiem także to, czy dokument przedłożony przez nabywcę wierzytelności spełnia wymogi, które dotyczą każdego tytułu egzekucyjnego. Poczynienie wymaganych powyższymi przepisami ustaleń jest zaś możliwe jedynie w oparciu o dokumenty spełniające powyższe wymogi. Wobec tego, w ocenie Sądu odwoławczego, dokumenty świadczące o tym, że uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego przeszły na inną osobę sporządzone w formie dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym powinny być przedłożone – co do zasady – wraz z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności. Nieokazanie tychże dokumentów nie stanowi braku formalnego, którego uzupełnienie jest możliwe w trybie art. 130 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Niewykazanie przez wierzyciela, że doszło do przejścia wierzytelności prowadzić może do oddalenia wniosku a limine bez wszczynania przez sąd postępowania naprawczego. W ocenie Sądu Okręgowego, aktualna w tym względzie, także w odniesieniu do stanu faktycznego w niniejszej sprawie, pozostaje uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2001 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 53/01, Prok. i Pr. – wkł. (...), w której Sąd Najwyższy oceniał możliwość wezwania do usunięcia braków formalnych wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu w przypadku, gdy do wniosków nie dołączono wymaganych w tym przypadku dokumentów wykazujących wierzytelność banku.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji postanowienia na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 788 § 1 k.p.c. Skoro wnioskodawca w 1/2 części wygrał postępowanie przed Sądem Rejonowym, bowiem jego wniosek został uwzględniony jedynie w stosunku do jednego z dwóch dłużników, w takim też ułamku należał mu się zwrot kosztów postępowania od dłużnika L. P..

W pozostałym zakresie, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., oddalił zażalenie.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym rozstrzygnięto na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. zw. z art. 100 k.p.c. oraz § 10 pkt 13 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zmianami), uwzględniając to, że postępowanie zażaleniowe skarżący wygrał w 1/2 części.